

نگاه درون

آغازی برای افول حزب عدالت‌وتوسعه اردوغان

● افشین غلامی: انتخابات آتی پارلمان ترکیه سرنوشت وضعیت سیاسی بین احزاب این کشور را رقم خواهد زد.
ازلحاظ نظری سه بلوک عمده فکری در بستر سیاسی ترکیه امروز وجود دارند. سکولارهای ترک به رهبری حزای نظیر «جمهوری خِواه خلق» (CHP) و «حرکت ملی» (MHP)، اسلام‌گرایان به رهبری حزب «عدالت و توسعه» (AKP) و ملی گرایان چپ کرد به رهبری حزب «دموکراتیک خلق‌ها» (HDP) نه‌تنها در بینش و شیوه عمل بلکه در تعریف از مدرنیزاسیون و شیوه دموکراتیزه‌کردن ترکیه نوین دارای اختلاف عقیده جدی هستند. به‌صورت سنتی رهبری ترکیه در ۸۰ سال گذشته در اختیار سکولارها و ملی‌گرایان پیرو آتاتورک بوده است. در ۱۵ سال اخیر با ورود حزب عدالت و توسعه به ساختار سیاسی ترکیه، هژمونی سکولارها بر قدرت دستخوش تغییر شد و حزبی نظیر جمهوری‌خواهان که دارای بیشترین کرسی پارلمانی بود، قافیه را به رقیب اسلام‌گرای خود که عمده رأی خود را از مناطق کردنشین ترکیه کسب می‌کرد، باخت. آنچه به‌صورت روشن مشهود است، مناطق مرکزی و شمالی ترکیه و نقاطی که به مرزهای اروپا نزدیک‌اند، به‌صورت سنتی متماثل به احزاب سکولار هستند و مناطق شرقی و جنوبی ترکیه تمایل بیشتری به احزاب اسلامی و چپ نشان می‌دهند. دراین‌میان وجود حزب رسمی و قانونی با محوریت کردها با نام دموکراتیک خلق‌ها معادله رأی به نفع هر کدام از احزاب رقیب را بر هم زد و با سرشکن‌کردن رأی این احزاب به سود خود تا حدودی جمعیت زیادی از کردها را به سمت خود کشاند. حزب عدالت و توسعه با بهره‌گیری از شعار حل مسئله کرد در ترکیه و دیالوگی با عنوان «گفت‌وگوی آشتی» توانست با استفاده از رأی کردها در ۱۵ سال گذشته، ماندن در عرصه سیاست را تجربه کند، اما ورود حزب دموکراتیک خلق‌ها چالش بزرگی را برایش به وجود آورده و حزب حاکم نتوانست به‌صورت واحد تشکیل کابینه دهد و این دلیلی شده تا احزاب سکولار که سابقه نه‌چندان درخشانی در مناطق کردنشین ترکیه دارند، به این بیندیشند که خود را به کردها نزدیک کرده و در انتخابات آتی در پی ائتلاف با آنها برآیند.
اینکه چقدر گروه‌های سکولار موفق خواهند شد در انتخابات آتی خود را به کردها نزدیک کنند، به این بستگی دارد که «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهور ترکیه، تا چه حد می‌تواند در سیاست‌های داخلی و منطقه‌ای و جنگ اخیر با حزب کارگران کردستان (پ‌ک‌ک)، کردها را از خود براند.
کردها با حزب عدالت و توسعه توانستند از یک وضعیت قبول‌نشده در ساختار سیاسی به وضعیت قبول‌شده‌ای در ترکیه امروز برسند و عدالت و توسعه هم توانست به وسیله رأی کردها به‌صورت پل‌آمنانخ ۱۵ سال در اریکه قدرت بنشیند. اما اشتباهات راهبردی حزب عدالت و توسعه در شکست داخلی و خارجی این حزب می‌تواند به این موارد برگردد؛ نخست، سیاست تقابل در قبال سوریه، دوم، درگیری با کردها در داخل و خارج ترکیه و سوم، پشتیبانی از محور تندرویی و بنیادگرایی منطقه. اکنون حزب عدالت و توسعه ازلحاظ سیاسی در موقعیت مناسبی قرار ندارد. درصورت تکرار نتایج قبلی، از طرفی ناچار است با یکی از دو حزب جمهوری‌خواه یا حرکت ملی ائتلاف کند که ازلحاظ سیاسی در چند سال اخیر آنها را به حاشیه رانده بودند و از احزاب مخالف سرخند دولت آنکارا هستند یا ناچار است با حزب دموکراتیک خلق‌ها ائتلاف کند که آن‌هم به دلیل جنگ اخیر با کردها رابطه خوبی بین آنها وجود ندارد. به نظر می‌رسد حزب عدالت و توسعه در انتخابات آتی ناگزیر است درصورت ائتلاف با هرکدام از احزاب از تعدادی از سیاست‌های داخلی و خارجی خود عقب‌نشینی کند و این آغازی، برای افول این حزب است.

داگ هامرشولد، دومین دبیرکل سازمان ملل، زمانی گفته بود: «سازمان ملل برای نجات انسان‌ها از جهنم تشکیل شده نه برای هدایت انسان‌ها به بهشت». در پی جنگ جهانی و اردوگاه‌های مرگ هیتلر و با سایه بمب اتمی که بر سرتاسر جهان گسترده شده بود، تصور جهنمی که هامرشولد در ذهن داشت، سخت به نظر نمی‌رسید. با این همه حالا و ۷۰ سال پس از تأسیس این سازمان، شورای امنیت سازمان ملل به طور فزاینده‌ای در تأمین امنیت ناتوان است، صلح بانانش نمی‌توانند حافظ صلح باشند و آژانس پناهندگان این سازمان در حال تلاش برای مهار تعداد پناهجویانی است که از جنگ در گریزند. شکی نیست که سازمان ملل از سال ۱۹۴۵ که آغاز به کار کرد، میلیون‌ها نفر را از جهنم نجات داده؛ اما هم‌زمان به نام صلح، پایش را به میدان جنگ گذاشته و ناظری بوده بر نسل‌کشی، درحالی‌که بیش از نیم تریلیون دلار در طول ۷۰ سال هزینه کرده است.

حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت (آمریکا، روسیه، چین، انگلیس و فرانسه) هم همیشه محل بحث و انتقاد بوده است. بسیاری از ناظران می‌گفتند که قدرت روبه‌رشد افکار عمومی جهان، یارای مقابله و تحت‌تأثیر قراردادن حق وتوی این کشورها را دارد اما هنوز و بی‌هیچ مانع حقوقی و با کمترین هزینه، همه این کشورها با رأی منفی خود مانع تصویب هر قطع‌نامه‌ای می‌شوند که در راه منافع ملی‌شان نباشد و در معدود زمان‌هایی به نفع جامعه جهانی و صلح است و در اکثریت موارد برخلاف آن. روز جمعه و هم‌زمان با هفتادمین سالگرد تشکیل سازمان

بازداشت رهبر حزب مخالف

«**راتسو اوساتی**»، رهبر حزب مخالف دولت **مولداوی** پس از ورود به فرودگاه به دستور دفتر دادستان کل دستگیر شد. این دستگیری پس از آن انجام شد که او اقدام به انتشار مکالمات ضبط‌شده میان نخست‌وزیر سابق این کشور و یک تاجر کرده بود. **(ایتار تاس)**

نیروهای آمریکایی برای نخستین‌بار در عملیاتی علیه گروه «داعش» در عراق وارد نبرد زمینی شدند. وزیر دفاع آمریکا با تأیید رسمی این عملیات گفته، در صورت لزوم، چنین عملیاتی تکرار خواهد شد. به گفته «اِشْتون کارتر»، در عملیات روز پنجشنبه، نیروهای آمریکایی ابتدا با هلی‌کوپتر نیروهای پیشمرکه را در حمله به زندان داعش پشتیبانی می‌کردند، اما عملیات به‌گونه‌ای پیش رفت که شراکت نیروهای آمریکایی در درگیری‌های زمینی را اجتناب‌ناپذیر کرد.

رسانه‌های خبری گزارش داده‌اند در جریان عملیات یادشده در شهر «هویجه» در شمال عراق، یک سرباز آمریکایی کشته شده است. این نخستین سرباز آمریکایی است که در ۱۴ ماه عملیات علیه داعش کشته شده است. اگرچه اِشْتون کارتر تأکید کرده این عملیات به معنای تعریف عملیات تازه‌ای برای نیروهای آمریکایی مستقر در عراق نیست اما رسانه‌های بسیاری با نگاهی به تصمیم اخیر «بارک اوباما» رئیس‌جمهوری این کشور، برای تکه‌داشتن نیروهای آمریکایی در افغانستان پس از سال ۲۰۱۶ میلادی، این پرسش را مطرح کرده‌اند پس از بازنگری در سیاست‌های واشنگتن نسبت به خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان، آیا این بار باید منتظر عقب‌گرد باراک اوباما در عراق باشیم؟ از یک سال پیش آمریکا و متحدان آن در ائتلاف

جهان

اکثریت کشورهای سازمان ملل از طرح محدودیت استفاده اعضای دائم شورای امنیت از حق وتو حمایت کردند

وتوی «وتو»

ملل، اکثریت کشورهای عضو سازمان ملل حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت در قطع‌نامه‌های مرتبط با جنایت جنگی و جنایت علیه بشریت را به چالش کشیدند. طرح محدودیت استفاده اعضای دائم شورای امنیت از حق وتو، که از سوی کشور لیختن‌اشتاین مطرح شده بود، از سوی ۱۰۴ کشور سازمان ملل از جمله فرانسه و بریتانیا، که خود از اعضای دائم شورای امنیت هستند، موردپشتیبانی قرار گرفت. طبق این طرح، اعضای دائم شورای امنیت متعهد می‌شوند علیه پیش‌نویس قطع‌نامه‌هایی که به دنبال پایان‌دادن یا جلوگیری از نسل‌کشی، جنایت جنگی و جنایت علیه بشریت هستند، رأی ندهند. علاوه بر پنج عضو دائم شورای امنیت، این شورا ۱۰ عضو دیگر دارد که برای یک دوره دوساله انتخاب

می‌شوند و اگرچه می‌توانند به قطع‌نامه‌های سازمان ملل رای دهند اما حق وتو ندارند. از اعضای غیردائم فعلی شورای امنیت، ژاپن، اوکراین و اروگوئه هم از طرح لیختن‌اشتاین حمایت کرده‌اند.

هم‌زمان با طرح لیختن‌اشتاین، فرانسه نیز پیشنهاده جداگانه‌ای مبنی بر محدودیت استفاده از حق وتو در موارد فجایع گروهی مطرح کرد. ۷۳ کشور از طرح فرانسه حمایت کردند اما روسیه آن را رد کرد. گروه‌های حقوق بشری این ابتکار عمل را تحسین کرده‌اند با این حال درباره چشم‌انداز ترغیب قدرت‌های بزرگ برای جلوگیری از استفاده آنها از حق وتو، واقع‌بین هستند. ریچارد دیگر، مدیر دیده‌بان حقوق بشر در زمینه عدالت بین‌المللی می‌گوید: «این طرح ممکن است سوءاستفاده برخی از اعضای دائم

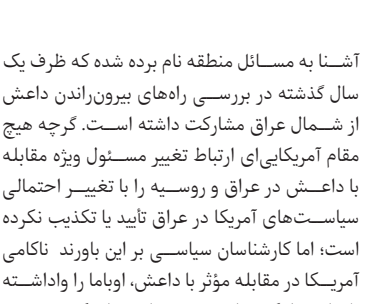
شورای امنیت از حق وتو را به چالش بکشد، سوءاستفاده‌ای که به‌درستی بسیاری از کشورهای عضو سازمان ملل را رنجانده است». با توجه به مکانیسم‌های تصمیم‌گیری در سازمان ملل و مواضع اعضای شورای امنیت، بعید است که طرح لیختن‌اشتاین جنبه رسمی و قانونی پیدا کند، ولی شاید امضای شمار هرچه‌بیشتر اعضای سازمان ملل بتواند فضا و فشاری اخلاقی را ایجاد کند که اعضای شورای امنیت در مسائل یادشده به‌راحتی از حق وتوی خود استفاده نکنند. ویتالی چورکین، فرستاده روسیه در سازمان ملل ماه گذشته درخواست‌ها برای محدودکردن استفاده از حق وتو را رد کرد و آن را غیرواقع‌بینانه خواند. ایالات متحده در دهه گذشته، سه بار از حق وتوی خود استفاده کرده، درحالی‌که مسکو در همه موارد برای محافظت از اسرائیل بوده است، درحالی‌که اکثریت کشورهای عضو، اسرائیل را به خاطر اقداماتش در سرزمین‌های اشغالی سرزنش می‌کرده‌اند. در همین بازه زمانی چین، شش بار از حق وتوی خود استفاده کرده، درحالی‌که مسکو در مدت مشابه ۱۰ بار از این حق استفاده کرده است. از سال ۱۹۹۱ که روسیه جایگزین اتحاد جماهیر شوروی در سازمان ملل شد، آمریکا با ۱۴ مورد، بیشترین تعداد استفاده از حق وتو را داشته و تقریباً همه موارد در دفاع از اسرائیل بوده است، روسیه در همین مدت ۱۳ بار از حقش استفاده کرده و چین هم هشت بار، به طور کلی، روسیه و اتحاد جماهیر شوروی، ۸۱ بار، ایالات متحده ۷۷ بار، بریتانیا ۳۲ بار، فرانسه ۱۸ بار و چین ۹ بار از حق وتوی خود استفاده کرده‌اند.

می‌شوند و اگرچه می‌توانند به قطع‌نامه‌های سازمان ملل رای دهند اما حق وتو ندارند. از اعضای غیردائم فعلی شورای امنیت، ژاپن، اوکراین و اروگوئه هم از طرح لیختن‌اشتاین حمایت کرده‌اند.

دستگیری به‌اتهام خیانت

مد ادیب، معاون رئیس‌جمهور مالدیو در ارتباط با توطنه تروو «عبدالله یمین»، رئیس‌جمهور، دستگیر شده است. پلیس مالدیو تأیید کرد که «احمد ادیب»، معاون رئیس‌جمهور، هنگام بازگشت از یک سفر رسمی خارجی در فرودگاه دستگیر شده است. **(بی‌بی‌سی)**

آشنا به مسائل منطقه نام برده شده که ظرف یک سال گذشته در بررسی راه‌های بیرون‌راندن داعش از شمال عراق مشارکت داشته است. گرچه هیچ مقام آمریکایی‌ای ارتباط تغییر مسئول ویژه مقابله با داعش در عراق و روسیه را با تغییر احتمالی سیاست‌های آمریکا در عراق تأیید یا تکذیب نکرده است؛ اما کارشناسان سیاسی بر این باورند ناکامی آمریکا در مقابله مؤثر با داعش، اوباما را واداشته تا برای جلوگیری از پیشروی استراتژیک روسیه به عنوان یک «قهرمان جدید ضدداعش»، دست به تغییراتی تاکتیکی بزند. «کارن گونیاتکوکوسک»، سرهنگ بازنشسته نیروی هوایی آمریکا، به راشاتودی گفته است: «به اعتقاد من، مشارکت امریکا در نبرد زمینی علیه داعش در عراق و اعلام خبر کشته‌شدن یکی از نظامیان آمریکایی، نوعی تبلیغات در واکنش به حضور نظامی روسیه در سوریه و حملات آن کشور علیه داعش در سوریه است. به‌ویژه اینکه به‌نظر می‌رسد حملات روسیه در سوریه علیه داعش موفقیت‌هایی داشته به‌نوعی کارآمدی آمریکا در نبرد علیه داعش را زیر سؤال برده است. بنابراین آمریکا با اعلام این خبر و مشارکت در نبرد زمینی علیه داعش، خواسته تأثیر روانی موفقیت‌های روسیه در نبرد علیه داعش را کم‌رنگ کند، زیرا این موفقیت‌ها سبب شده آمریکا در رهبری ائتلاف ضدداعش ضعیف و بی‌نظم به‌نظر آید.

نیویورک و ریاض تکرار کنید. واقع‌گرایی نیازمند آن است که کشور شما درباره تمام مواضعی نسبت به بحران سوریه تجدیدنظر کند. آیا بیش از پنج میلیون پناه‌جو در کنار ویرانی‌های وصف‌ناپذیر کافی نیست که این بحران، به‌کناررتقن بشمار اسد یا گزینه نظامی مشروط شود. جناب وزیر! واشنگتن دیگر به دنبال کناررفتن نظام در سوریه نیست، بلکه در پی مبارزه با تروریسم است. اروپایی‌ها هم بعضاً به دنبال ائتلاف با آن هستند و موضع روسیه را هم که خود بهتر می‌دانید، در خواسته خود به کناره‌گیری یا گزینه زور و نظامی، بر سر چه شرط‌بندی می‌کنید؟ آیا احساس نمی‌کنید کشورتان به‌تهایی بدون دیگر پایتخت‌های جهان بر همان مواضع خودسرانه اصرار می‌ورزد؟ قاهره در حال بهترکردن روابط خود با دمشق است و دیگر پایتخت‌های عربی خلیج‌فارس هم کنسولگری‌های خود را در دمشق باز می‌کنند و روابط خود را با نظام سوریه از سر می‌گیرند. بازی بین بزرگان به‌ویژه روس‌ها و آمریکایی‌ها، شاید به نتایج نظامی بینجامد که اساساً به‌نفع منطقه نیست.

ترکیه «رجب طیب اردوغان»، آخرین هم‌پیمان شما، با پایداری نظام سوریه دگرگون شده است و در حال هم‌گرایی با غرب برای پذیرش بقای بشمار اسد در قدرت است. جایگاه و موضع شما نسبت به آنها که در اطراف شما هستند و سخنان شما را درباره سوریه می‌شنوند، کجاست؟ ما اینجا در رسانه‌های جهانی و عربی، دیگر حرفی از کناررفتن بشمار یا رویارویی نظامی نمی‌شنویم مگر از شما! لطفاً برای ما، دیدگاهتان را شرح دهید! جناب وزیر! در آخر اینکه نمی‌خواهم فلسطین و گزینه‌های اسرائیل برای کوچ داوطلبانه این رژیم را برای پایان‌دادن به اشغال به شما یادآوری کنم!

بازی ریاض با بزرگان

بدون نتیجه از آنجا بازنگشت؟ آیا شخص شما به مسکو نفتید و همان سخنان را به «سرگئی لاوروف»، وزیر خارجه روسیه، نگفتید؟ اما چه نتیجه‌ای دربر داشت؟ نتیجه آن شد که روس‌ها با تمام تجهیزات به سوریه آمدند و پیامی به جهائیان دادند که در نهایت به سقوط نظام در سوریه، اجازه داده نخواهد شد. «ولادیمیر پوتین» هم به «باراک اوباما»، رئیس‌جمهوری آمریکا، گفت این یک مسئله سوری است و از او خواست به همراه نظام سوریه وارد عرصه مبارزه با تروریسم شود.

جناب وزیر! واقع‌گرایی سیاسی به این معنا نیست که به مواضع گذشته‌تان چنگ بزنید و تلاش کنید همان مواضع را در مسکو،

رویداد

حکومیت معترضان به تخریب پارک گزی استانبول

● دادگاهی در استانبول در یک محاکمه دسته‌جمعی حکم ۲۵۵ نفر از افرادی را که در تابستان ۲۰۱۳ علیه طرح ساختمان‌سازی در پارک گزی استانبول دست به حرکات اعتراضی زده بودند، صادر کرده است. به این افراد اتهامات گوناگونی زده شد، از جمله تخریب اموال عمومی، مقاومت در برابر مأموران انتظامی و برهم‌زدن نظم عمومی و «آلوده‌کردن مسجد». براساس گزارش خبرگزاری آلمان، ۲۴۴ نفر از آنان به دوماه تا چهارده‌ماه‌و نیم حبس محکوم شده‌اند. هفت نفر نیز از اتهامات وارده تبرئه شده و به پرونده چهار نفر جداگانه رسیدگی می‌شود. چهار نفر از متهمان پزشک هستند. اتهام آنها «آلوده‌کردن مسجد» اعلام شده است. آنها در یک مسجد به مدادوای معترضان مجروح پرداخته بودند. حکم تعدادی از متهمان حبس تعلیقی است. دادستان استانبول از دادگاه برای متهمان تقاضای حبس‌های درازمدت تا سقف ۲۱ سال کرده بود. اعتراضات به طرح تخریب پارک گزی در ماه می ۲۰۱۳ در استانبول آغاز شد و به‌سرعت شماری از شهرهای ترکیه را دربر گرفت. در جریان این اعتراضات که بیش از یک ماه ادامه داشت، هشت نفر کشته و هزاران نفر زخمی یا دستگیر شدند.

نگرانی رئیس‌کمیسیون اتحادیه اروپا از رشد بیگانه‌ستیزی در آلمان

● ژان کلود یونکر، رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا، در جمع خبرنگاران از رشد گروه‌های راست افراطی و بیگانه‌ستیزی در آلمان انتقاد کرد. به گزارش دویچه‌وله، یونکر ضمن تأکید بر اینکه «اکثریت بزرگ» آلمانی‌ها در رابطه با بیگانگان به جای تنفر، ابراز همدلی می‌کنند، گفت: «هنگامی که در تظاهرات شعارهای نفرت‌زا شنیده می‌شود و تحریک مردم به جایی می‌رسد که انسان‌های فعال مانند شهردار آتی شهر کلن مورد حمله قرار می‌گیرند، آنان که (در این تظاهرات) خود را دلوایسان می‌نامند، باعث دلواپسی من می‌شوند». گروه‌های راست افراطی و بیگانه‌ستیز در جریان ورود ده‌ها هزار پناه‌جو به آلمان، بیوسته اعلام کرده‌اند نسبت به سرنوشت آلمان و اروپا احساس دلواپسی می‌کنند. آنها معتقدند افزایش مسلمانان در اروپا باعث ازبین‌رفتن فرهنگ مسیحی خواهد شد. شورای مرکزی جامعه یهودیان آلمان نیز از رشد راست‌گرایان افراطی در این کشور ابراز نگرانی کرد و از دولت خواست برای مقابله با آنان اقدام کند.

نقوپروازهای مستقیم میان اوکراین و روسیه

● دولت اوکراین تحریم‌های جدیدی را علیه روسیه وضع کرده و ممنوعیت پروازهای مستقیم به روسیه یکی از این تحریم‌هاست. دولت روسیه ابتدا ممنوعیت پروازهای مستقیم به اوکراین توسط شرکت‌های روسی را «دیوانگی» خواند، اما سپس اعلام کرد این کشور نیز دست به اقدام مشابهی می‌زند و پروازهای مستقیم به اوکراین را ممنوع می‌کند. ۷۰ هزار مسافر پرواز تحت‌تأثیر این تحریم‌ها قرار می‌گیرند. تحریم‌های اوکراین علیه روسیه به دلیل الحاق کریمه و حمایت از شورشیان شرق اوکراین است. وضع تحریم‌های جدید در حالی صورت می‌گیرد که آتش‌بس شرق اوکراین همچنان ادامه دارد. روسیه گفته است بیشتر مسافرانی که تحت تأثیر این تحریم‌ها قرار می‌گیرند، شهروندان اوکراین هستند که در روسیه کار می‌کنند یا قوم‌خویشی در این کشور دارند.

ابراز نگرانی صلیب‌سرخ از وضعیت تعزیمین

● کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ به‌شدت از بحران انسانی در شهر تعز یمین ابراز نگرانی کرده است. شهر تعز در ماه‌های اخیر صحنه درگیری‌های سنگینی میان حوثی‌ها و مؤتلفان آنها از یک‌سو و نیروهای وفادار به «عبدربه منصورهادی» از سوی دیگر بوده و صلیب‌سرخ می‌گوید اوضاع در این شهر بیش‌ازپیش وخیم شده است. صلیب‌سرخ درباره بحران در تأمین نیازهای اولیه و کمبود خدمات درمانی هشدار داده است. در بیانیه‌ای که رئیس امور یمین در صلیب‌سرخ منتشر کرده، آمده است: «وضعیت در تعز حتی با معیارهای هولناکی که بر بقیه یمن جاری است هم وخیم محسوب می‌شود».

دیدار پس از ۶دهه جدایی

● حدود ۲۵۰ نفر از ساکنان کره جنوبی شنبه برای دومین دور دیدار با اقوام و آشنایان خود، از مرز بین دو کره عبور کرده و وارد خاک کره‌شمالی می‌شوند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، این سفر کوتاه دو روز بعد از دیدار اخیر صدها خانواده دیگر کره‌ای با یکدیگر در کره‌شمالی صورت می‌گیرد. این دومین دیدار خانواد‌های کره‌ای در پنج سال گذشته است که در نتیجه توافق ماه آگوست بین دو کره برای کاهش تنش‌های موجود صورت می‌گیرد. این دیدارها به‌شدت کنترل می‌شوند.